

ДУЖАЯ

№ 5 2023

ДУКЛЯ

Рік видання 71 № 5 2023

літературно-мистецький та публіцистичний журнал. Видає Спілка українських письменників Словаччини, Пряшів.

DUKLA –
literárno-umelecký
a publicistický časopis.
Vydáva Spolok ukrajinských spisovateľov
na Slovensku, Prešov.
IČO: 37874047

Dátum vydania: október 2023

Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín.

ІВАН ЯЦКАНИН,
головний редактор.

РЕДКОЛЕГІЯ:

ГРИГОРІЙ ГУСЕЙНОВ,
АНАТОЛІЙ КАЧАН,
ВАСИЛЬ ДАЦЕЙ,
СТЕПАН ГОСТИНЯК,
ЯРОСЛАВ ДЖОГАНІК,
ОЛЕКСАНДРА ІГНАТОВИЧ,
МИРОСЛАВ ІЛЮК.

Виходить раз на два місяці.
Передплатна ціна на рік –
3,98 €.

Адреса редакції:
080 01 Prešov,
Ul. Janka Borodáča č. 5
Комп'ютерний набір
NITECH s.r.o., Prešov,

Objednávky na predplatné prijíma každá
pošta a doručovateľ Slovenskej pošty.
Objednávky do zahraničia vybavuje
Slovenská pošta, a.s., Stredisko pred-
platného tlače, Ul. Uzbecká 4, P.O. Box
164,82014 Bratislava 214,
e-mail: zahranična.tlac@slposta.sk
ISSN 0419-8131

ЗМІСТ

Ярослав Павуляк Добірка поезії	2
Іван Яцканин Не та трава, не ті крила... ..	9
Докори на пероні	12
Єва Олеар Хлопець з черешнями	14
Василь Дацей Середне	18
Ольга Кобилянська Юда	24
Неда Неждана Кицька на спогад про темінь	33
Микола Зимомря Сповідь на рушнику	50
Іван Яцканин Від традицій до модернізму	51
О. Кобилянська про свої враження на Чехословаччині	53
Анна-Віталія Палій Духовні первні в поезіях Ярослава Павуляка	55
Михайло Роман Вітаємо Вас з ювілеєм, пане Професоре!	59
Тетяна Ліхтей Україна та українці очима словацьких поетів	62
Василь Ільницький – Оксана Дудаш Випробування несвободою	63
Михайло Коропатник – Олег Олешко Револьюційні події 1917-1921 років на Кубані Кубанська Народна Республіка	67
Михайло Роман Григорій Сковорода словацькою мовою	81
Франтішек Швантнер українською мовою	83
Олександр Шокало Мудрість Григорія Сковороди – словацькою мовою	85
Тетяна Ліхтей Григорій Сковорода у словацькому перетлумаченні Івана Яцканина	88
Іван Яцканин Трагічна історія європейської нації	89
Михайло Дупляк Далекий шлях до волі... ..	90
Ладислав Пушкар «Мистецтво проти війни»	93

ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА

У СЛОВАЦЬКОМУ ПЕРЕТЛУМАЧЕННІ ІВАНА ЯЦКАНИНА

Іван Яцканин, відомий український прозаїк і перекладач із Пряшева, має в активі десятки видань художніх творів, а також низку заслужених відзнак та літпремій. Однією з найдорожчих серцю є премія імені Григорія Сковороди. Чи не тому давньою мрією пряшівця було видати вибране з доробку нашого визначного письменника, філософа і педагога у Словаччині, донести до найближчих сусідів глибинну мудрість його думок і прагнень, які, попри часову відстань, не втрачають своєї актуальності.

Трагічні воєнні події в Україні, спопеління в травні-2022 Національного літературно-меморіального музею Григорія Сковороди в селі Сковородинівка, що на Харківщині, тільки загостило бажання реалізувати задумане. Як наслідок, до словацького читача прийшло розкішне видання *Drahý priateľ!* / «Дорогий друже!» (2023), яке презентує байки та мініатюри Г. Сковороди в словацькому перекладі Івана Яцканина з оригінальним зверненням самого Григорія Савича до майбутніх поколінь шанувальників його життєвої філософії.

У післямові до видання І. Яцканин, крім іншого, зупиняється на участі Г. Сковороди в експедиції європейськими країнами (1745 – 1750), під час якої філософу вдалося побувати і в кількох містах та містечках Словаччини (Свидник, Бардіїв, Пряшів, Кошице, Братислава...), за можливості відвідати тамтешні навчальні заклади і в деяких із них навіть прочитати лекції.

Словацький читач уже мав можливість пізнати творчість Г. Сковороди, зокрема й завдяки художньому перекладу. До прикладу, 1974-го у видавництві «Татран» вийшло поетичне вибране Павла Тичини «Золотий гомін» у перекладах Маріана Гевеші та Яна Замбора: там зокрема міститься й уривок із відомої поеми-симфонії «Сковорода». Трнавський євангелістський календар за 1985 рік подав уривки з філософських праць та зразків літературної творчості Г. Сковороди в перекладі Павла Габріша. У 1996-му братиславський «Літературний тижневик» презентував байки та афоризми Сковороди, а газета «Слово» опублікувала студію відомого славіста Миколи Неврлого «Український Сократ». Між іншим, наголошує І. Яцканин, саме завдяки невтомним зусиллям Неврлого словаки дедалі глибше пізнавали феномен Сковороди, а 8 жовтня 2003-го з ініціативи Миколи Ярославовича в середмісті Братислави на вулиці Панській, 26 Г. Сковороді відкрили пам'ятну дошку як яскраве свідчення перебування великого філософа на теренах Словаччини.

Книжка *Drahý priateľ!* містить нині вже хрестоматійні байки («Бджола і Шершень», «Пес і Вовк», «Жаби», «Вітер і Філософ», «Орел і Сорока», «Щука і Рак», «Лев і Мавпи»...) та мініатюри Г. Сковороди (не розум з книг, а книги з розуму з'явилися; розумних на світі багато, але не всі здатні думати; ціну часу усвідомлюєш тоді, коли він закінчується; горіх без ядра нічого не вартий, як і людина без серця; сміх – рідний брат радості; як посієш в молодості, так пожнеш у старості та десятки інших).

Видання щедро ілюстроване графічними мініатюрами, які суттєво увиразнюють зміст, передають дух і колорит Сковородинівської епохи, у чому неабияка заслуга Яна Тілняка та Василя Чебаніка.

Направду від душі можна позаздрити тим словацьким читачам, які завдяки мистецькому перекладу Івана Яцканина вперше відкриють для себе глибокий і не пізнаний досі світ Григорія Сковороди.

Тетяна ЛІХТЕЙ.